

Ersnäsdagen lördag 9 juli

Festligt och fullsatt är en klyscha, men den håller för 2022 års Ersnäsday. Denna dag har år efter år ökat i besökarantal. I år inget undantag. På torget sålde byaföreningen "klåddor" (mjukt tunnbröd med kokt, stompad potatis och bitar av halstrad strömming. När 190 klåddor var sålda återstod det endast ca 10 halstrade strömmingar, inget annat. Dessa fiskar såldes som de var till en person som inte kunde få nog av den förädlade bottenviksfisken. I Torpet gick laxmackor och kaffe med hembakt åt allt medan Ersnäs IF:s gäng grillade hamburgare i värmen.

Jenny Sundén satt under ett träd och målade små barn till tigrar, möss och fjärilar, bland annat. De små kunde också prova på ringkastning med små

vinster som lockelse. Malte Brännström sjöng och spelade.

På Ralph Lundstengården var det liv och rörelse. Kristina serverade palt, skärgårdstallrik och smörre-bröd. Alviks Blandade Kör, decimerad pga semesterar, sjöng delar av sin konsert i maj på logen. Allsång med temat "Fred" var ett inslag och publiken kunde sin "I natt jag drömde". I Tomtebo satt spådamen Karin, ett populärt inslag.

Som sista programpunkt på Torget avslöjades vem som blivit Årets Ersnäsare.

Årets Ersnäsare

"Till en bybo som gjort något bra för byn".

På slaget 14.30 kunde Karolina Svärd i juryn för Årets Ersnäsare meddela att Lars Gustavsson, med stor majoritet, vunnit utmärkelser. Lars arbetar idogt för Ersnäs IF. Glad och rörd var känslan hos Lars när han fått motta presentkort och "diplom".

På bilden läser Karolina motiveringen för titeln "Årets Ersnäsare" för Lars.

KOMMANDE EVENEMANG

Höstmingel och marknad på Ralph Lundstengården

Lördag 3 september
kl. 11.00 - 15.00

Är du intresserad av att sälja? Beställ marknadsbord av Rose-Mari Bäckström, tel 070-636 28 82.

Lunch och fika finns naturligtvis.

Ralph Lundstengården, Byaföreningen och Hembygdsföreningen

HembergsUtmaningen

Motionsloppet Hembergsutmaningen på hela/delar av Hembergsleden genomförs söndag 18 september. Första start kl. 12.00 vid Ersnäs skidstuga (Gläntan).

Info, t.ex. om deltagande och historik, finns på Ersnäs hemsida, **www.ersnas.se** i menyn nere till vänster på sidan.

Ersnäs IF

ANEA medlemsträff

hålls torsdag 8 sept kl. 18.00. Inbjudan via utskick till medlemmarna samt i Kalendern på Ersnäs hemsida **www.ersnas.se**

ANEA

Julmarknad

på Ralph Lundstengården i november. Mera info i Ersnäsbladet nr 116.

Ralph Lundstengården

Under strålende sol och blå himmel, vid en välbesökt Ersnäsday, fick Lars Gustavsson ta emot utmärkelser "Årets Ersnäsare 2022".

Nomineringen löd:

"Med ett brinnande engagemang och mångårigt arbete för Ersnäs IF är eldsjälens Lars en viktig del av laget och dess utmaningar och framgångar, i den gemenskap idrotten skapar."

Vi önskar Lars fortsatt lycka till med arbetet för Ersnäs IF!

En resa till Hornborgasjön och Trandansen.

Tranan är Västergötlands landskapsfågel, som väger mellan 4 – 7 kg och är 2 meter mellan vingspetsarna.

Redan i början på januari började förberedelsen för en bilresa till våren, söderöver. Vi skulle ju naturligtvis först göra ett besök i Bålsta, där vår äldsta son bor med familj. Efter någon dag där skulle vi styra kosan till Hornborgasjön och trandansen.

Vi hittade vi ett hus som vi hyrde tre nätter, Nolgårdens turistboende ca 3,5 km från trandansen. Vi bodde där från första till fjärde april, ett fantastiskt boende, där det inte fattades något. Där var bästa platsen att se skådespelet och naturligtvis var det också mest besökare där; danskar, normän, tyskar och svenskar. En del bodde i husbil/husvagn eller hyrde i närområdet. Parkeringen kostade med bil 30 kr och husbil/husvagn 130 kr per dygn och avgiften går oavkortat till tranfoder, som sprids ut med traktor runt området. Pengarna från parkeringsavgiften räcker inte till allt foder. Länsstyrelsen bidrar med resten av fodret. Denna utfodring görs för att jordbruken runt Hornborgasjön inte ska bli drabbade av betande tranor.

Varje kväll när tranorna söker sej uppöver sjön till sina sovplatser, räknas de av tranräknare från Hornborgasjöns fältstation. Räkningen görs i skymningen. Tranorna räknas

med hjälp av kika-re när de passerar den osynliga linjen, som räknarna tar ut mellan tranmat och sovplats. Detta kräver vana och rutin. Rekordet var 3 april 2019 och då räknades 27 300 tranor. Sista veckan i mars och första i april är de som mest. Den 2 april räknades 20 900 tranor, vilket blev rekord under våren 2022. Tranorna räknades endast vid klart väder och vid sista räkningen 22 april, var de knappt 900.

Efter flytten från norra Tyskland är Hornborgasjön en bra rastplats. Platåbergen som omger Hornborgasjön gör att det bildas termikvindar, som gör det lättare att lyfta när de flyttar vidare norrut till bl.a. Jämtland, Ångermanland, Norge. Tranorna som häckar i Norra Sverige kommer inte från Hornborgasjön, de kommer från Baltikum och Finland.

Vid Hornborgasjön finns att hyra "gömslen", vilket kostar knappt en tusenlapp. Man har tillträde till gömslena mellan kl. 04.30 och 21.00,

tiden satt för att inte störa tranorna under dagtid.

De finns ungefär 35 häckande fågelarter kring Hornborgasjön, men mest tranor. Eftersom vi bodde så nära kunde vi besöka trandansen vid olika tillfällen på dagarna. Vi gjorde även besök längre uppöver sjön, där kunde vi se andra fågelarter.

Vi hade tur med vädret, som kunde varit lite varmare, men solen strålade och så även alla besökare. Man kan nästan likna det med en folkvandring, gammal som ung, barnfamiljer, många med fikakorg.

Elaine Blomqvist

Kan du skänka en grön grann gran till Torget?

När nästa Ersnäsblad kommer ut, i november, har vi förhoppningsvis en grann gran på Torget. Redan nu efterlyser Hembygdsföreningen någon som vill skänka ett julträd dit.

Max 10-12 meter får den vara och stå så att den är lätt att hämta. Vi står för nedtagning och transport.

Vill du se din gran lysa på torget, kontakta Hans Sundén, 70-313 12 64

Föreningen tackar på förhand!

Familjenytt

Födda

Mina och Magnus Larsson på Ersnäsvägen 9 har fått en pojke den 29 juni. Han var 50 cm lång och vägde 3640 gr och heter Malte.

Inflyttade

Lisa och Fredric Lindberg, Ersnäskammen 56.
Evelina Eriksson och Ronny Pedersen, Ersnäsholmen 1.

Avlidna

Thyra Boström	* 19/03 1940	+ 14/6 2022
Ewa Lidström	* 17/12 1960	+ 18/6 2022

**Har du något till Familjenytt, skicka det till krister@krivision.se
Vi behöver hjälp med att få in uppgifter!**

Bokbussen hösten 2022 & våren 2023.

070-370 07 57
bokbussen@lulea.se
www.bibblo.se

Fotbollsplan/Klubben, ca. kl. 17.00.

Tisdag 30/8, 27/9, 25/10, 29/11, 10/1, 7/2, 14/3, 18/4, 16/5 och 13/6

Ralph Lundstengården, ca. kl. 13.15.

Onsdag 7/9, 5/10, 9/11, 7/12, 18/1, 15/2, 22/3, 26/4, 24/5 och 21/6

Böcker kan lånas via www.bibblo.se och hämtas på bibliotek eller bokbussen. Böcker som lånats i Norrbottens län kan lämnas tillbaka på bokbussen och böcker man lånar i bokbussen kan lämnas på något valfritt bibliotek i Luleå och länet. Välkommen in!

Byaloppis 7 augusti

Sol och grannväder efter en regnig gårdag bidrog till extra trivsel vid byaloppisen som ordnades för åttonde året i rad. Loppisen skedde enligt tradition första söndagen i augusti. Ett trettiotal försäljare ställde upp vid sina gårdar och på torget. Vi tackar Jessica Rohdin för sin insats som samordnare för arrangemanget.

Vinnare på medlemskap i föreningarna i Ersnäs.

Byaföreningen, Idrottsföreningen och Hembygdsföreningen har sedan 14 år en överenskommelse om att samordna medlemskap och årsavgift. Medlemskapet medför ekonomiska fördelar för de betalande.

På Ersnäsdagen i juli utlottades nio fina priser bland namnen i medlemsmatrikeln.

Vinnarna av ett presentkort på Hemmagastronomi är:

Stefan Pettersson
Magnus Korteniemi
Ulla Isaksson-Axhammar
Elisabeth Gren
Jörgen Hedman
Emma Jakobsson
Åsa Lundström
Annika Seger
Peder Öberg
Föreningarna

Öppet hus i Ankaret

Lördag den 13 augusti var det så läntligen dags för öppet hus/nyinvi gning av vår byalokal Ankaret. På skolgården kunde barnen prova på street dance, breakdance och parkour med hjälp av Juoni Vesa och hans sambo. Ren Assistans bjöd på korv o dryck. I Ankaret bjöd vi på fika och visade runt i våra (nästan helt) nyrenoverade lokaler. Solen sken från en nästan klarblå himmel. Detta blir en kanondag (trodde vi) och vi var verkligen laddade till tänderna. Tyvärr var intresset klen. Ett tjugotal besökande kom trots allt och det uppskattade vi alla.

Nu var det väldigt många olika arrangemang i byarna runt omkring denna lördag så det var kanske förklaringen till varför man inte valde det egna byarrangemanget. Men vi som var där hade roligt.

Vi kör vidare med renoveringar och uthyrningar och kanske att vi gör om detta vid ett lämpligare tillfälle.

*Ankaretgruppen
/Ulla Isaksson Axhammar*

Medelåldern är den tid man är tillräckligt gammal för att veta vad man inte bör göra men tillräckligt ung för att göra det ändå.

Cello

Sammanläggningen av Hembygds- och Byaföreningen

1. Byaföreningen

godkände vid sitt årsmöte 7 juni 2022 att den planerade sammanslagningen med Hembygdsföreningen kan bli genomförd.
Se § 17 i protokollet.

2. Hembygdsföreningens Medlemsmöte

i Ankaret kl. 19.00 den 13 sept. för sammanslagningsbeslut.

Här nedanför, i Redaktionsrutan, kan du läsa av manusdag och räkna fram utdelningsdag för Ersnäsbladet under hela året.

ERSNÄSBLADET

utges av Ersnäs byaförening och är öppet för alla (föreningar, företag och enskilda) med anknytning till byn och utkommer med fyra nummer per år.

Manusstopp under 2022 är måndagarna **17 jan, 9 maj, 8 aug och 31 okt** och utdelning fredag 11 dagar efteråt.

I redaktionen:

Krister Öhman, tel. 070-635 67 74
E-post: krister@krivision.se

Elaine Blomqvist, tel. 076-645 12 01
E-post: smejob45@lulea.se

Inggerd Skoglund Öhman
tel. 070-227 76 32
E-post: inggerd@krivision.se

Carin Sundén, tel. 070-623 66 67
E-post: sundencarin@gmail.com

Redaktionsmedlem emeritus:
Sven Persson, tel. 070-691 53 96
E-post: sven@snowkids.se

Ersnäsbladet finns att läsa/hämta från byns hemsida www.ersnas.se
Där finns även alla tidigare nummer.

Recept

HJORTRONMYLTA

Detta recept kan användas både som tillbehör till dessertost och som dessert tillsammans med glass.

600 g färska eller frysta tinade hjortron

0,5 dl flytande honung

0,5 dl råsocker

1 tsk citronzest

En skvätt Calvados (Äppelkonjak) eller vanlig konjak. KAN UTESLUTAS.

Låt hjortron och konjak försiktigt koka upp (överkoka inte). Ta av kastrullen från plattan och tillsätt honung och socker och rör tills allt socker är upplöst.

OBS! Myltan skall inte vara söt när den används till ostbricka. Använder du till dessert är det gott att myltan är varm/lummen.

Carin Sundén

En oemotståndlig lust att skriva

Camilla Johansson, boende på Tranmyrvägen, skriver här om sin lust att skriva som följt henne sedan tidig barndom. Den första skrivboken finns kvar....

Inbunden med röda tygpärmar var den. När jag lade min handflata mot tyget kändes det varmt och gav mig energi. Det blev berättelser om det som hände runt mig eller lika gärna helt uppbyggda sagor. Vid tio års ålder la jag boken åt sidan. Jag skrev hellre någon dikt då och då. När arbetslivet började upptäckte man min förmåga att dikta och jag fick jag uppdrag att skriva om mina arbetskamrater när de fyllde år eller slutade sin anställning.

Måste Skriva Mer!

För några år sedan kom motivationen tillbaka, en lust att försöka mig på något större och lite längre. En sorts självbiografi, men som skulle kunna intressera andra då den skulle ha en stark koppling till mitt liv med diabetes. Cirka fyrtiofem sidor skrev jag för hand, sen var det stopp. Innan starten hade jag sökt på internet för att få lite tips och idéer om vad man bör tänka på vid skrivande. Sist av allt stod det "får du inte fick ihop mer än femtio sidor är det lika bra att sluta på en gång". Tydligare kunde budskapet inte bli. Självbiografien fick vänta.

En oväntad vändning

Min envisa sida har aldrig tyckt om att avsluta något jag påbörjat innan allt blivit klart. Just därför införskaffade jag mig en ny dator och ett speciellt skrivprogram. När min nuvarande man dessutom gav mig en öppning

på ett väldigt intressant ämne, lagom stort för att övervinna gränsen om femtio sidor, var jag igång.

"Alias Oscar Braun"

Bokens handling spänner mellan åren 1936 – 1960, i Tyskland. Jag började med lite efterforskning i mars 2021. I april påbörjade jag det första kapitlet. Framför mig låg ca 15 tanke-kartor med medverkande personer, platser, händelser och sammankopplingar. Berättelsen som min man avslöjade har verklighetsanknytning vilket gjorde det hela ännu mer spännande och viktigt att fortsätta granska och leta samband. Frågan, om vi har fått all europeisk historia korrekt presenterad, växte sig hela tiden bara större och större.

Den 30 april 2022 var mitt manus klart och nästan 550 sidor var skrivna. Om någon frågat mig för tio år sedan ifall detta skulle ha varit möjligt, så hade jag svarat: Nej!! Idag vet jag att du som vill, och har en bra ingång, klarar av det. En stor del av att jag lyckades få denna bok klar var ett enormt stöd från min man. Han gav mig möjligheten att faktiskt få leva i två världar under ett års tid. Vissa dagar fick han stå ut med både uppbyggda psykopater och sociopater och andra dagar med flyende kungligheter. Det har varit en spännande resa. Manusets är inskickat till ett tjugotal bokförlag. Titeln, Alias Oscar Braun, kom jag på sist av allt.

Finns mer att berätta om denna historia så fortsättning kommer att följa.

Camilla Johansson

Tyskar gillar Ersnäs ställplats

Isommar har vi haft 60 övernattande på ställplatsen (till 10 aug) och majoriteten av gästerna kommer från Tyskland. Monique från Köln var en av dem. Hon uppskattade lugnet och att kunna stå "mitt i en by". Utöver tyskar har vi haft flera gäster från Norden och EU.

"So nice and peaceful place and in the middle of a village" var hennes omdöme.

Köpte en bok för 6 månader sen: "Så blåser man folk". Väntar fortfarande på leveransen...

Felet med vår värld är att de dumma är så säkra på sin sak och de kloka så fulla av tvivel.

Bertrand Russel

Boktips från Bokmalarna ARV

VUXENBOK

Jag kan ha fel och andra visdomar från mitt liv som buddhistmunk

Av Björn Natthiko Lindblad

Björn N levde som buddhistisk skogsmunk i 17 år innan han återvände till Sverige, där han blev meditationslärare och föreläsare. 2018 fick han diagnosen ALS, och i boken beskriver han med värme sina tillkortakommanden, vad livet har lärt honom och vad som framstår som viktigast när livet går mot sitt slut. Slutet kom i januari 2022. Björn somnade då in under kontrollerade former i samvaro med nära och kära. Boken ger en hel del visdom, och kan med fördel läsas i korta stycken eftersom egna reflektioner kan väckas hos dig som läsare.

BOK FÖR BARN

Josef 5 år leker fantasi

Av Bo-Håkan Karlsson

Här kommer en bok, skriven av en man i vår grannby, Antnäs.

I den här boken följer du Josef (och delvis storasyster) som älskar att fantisera kanske inte helt fritt när storasyster Eva är med – och bestämmer. Du möter Josef i fantasier och funderingar om spöken, pirater, katter i hattar, en grottvarelse och farfars drake. Fantasi – att göra sina egna bilder i huvudet – understryks av att denna lilla bok inte innehåller några bilder. De gör ni tillsammans!

Boken finns att köpa på ICA Sörbyhallen.

Nyvalda styrelser i föreningar

Ersnäs Byaförening

Ordf. Elaine Blomqvist, 076-645 12 01
Skr. Lena Engstrand, 070-374 33 20
Kassör Siw Hansson, 070-303 84 13
Från vä: Elaine, Lena och Siw

Ersnäs Hembygdsförening

Ordf. Helena Strandberg, 070-303 68 98
Skr. Ingegerd S Öhman, 070-227 76 32
Kassör Elaine Blomqvist, 076-645 12 01
Från vä: Helena, Elaine och Ingegerd

Vänortsföreningen ANEA

(Antnäs, Noveant, Ersnäs, Alvik)
Ordf. Elisabeth Greén, 070-227 54 43
Skr. Ingegerd S Öhman, 070-227 76 32
Kassör Susanna Selberg, 070-621 01 99
Från vä: Elisabeth, Susanna och Ingegerd

Vår hemsida **www.ersnas.se** innehåller bl.a. information om byns föreningar och kompletta styrelser.

Nationaldagen 6 juni på Torget

Många kände nog glädjen av att leva i ett fritt land och uppskatta det - men inte ta det för givet - med tanke på vår omvärldssituation. I alla händelser var nationaldagen välbesökt och nationalsången ljud över torget när flaggan hissades i topp kl. 12.15.

Försommarvädret var vänligt och snart steg väffel-öset från Bagarstugan, kön ringlade lång till väffeljärens bakverk. Så gott var det att, tyvärr, inte alla hann köpa. De tog slut innan evenemanget var över.

Midsommarafton

Löv fanns på plats till stängen och flaggan var hissad på torget redan på morgonen denna härliga dag. Byaföreningen stod för uteserveringen av kaffe, saft och fika. Så många barn och vuxna som strömmade till med blombuketter i händerna. Plötsligt stod den där - stängen - efter att ha fått stagas lite för att stå rak i ryggen.

Helena Lindvall stod för att leda dansen med väl vald spellista. Hej, vad det gick!

EIF:s lotteri

Dragning av lotteriet om den åtråvärda åk-gräsklipparen gjordes i slutet. Mikael Forsberg (som själv hoppades att någon av hans lotter skulle utfalla med vinst) drog första lotten, som sedan förseglades i ett kuvert, varefter de andra vinnarna drogs. Hur det gick?

Ja, Mikael med familj cyklade hem medan vinnaren, Anders Isaksson, nog blev glad när han fick ett telefonsamtal att just han kunde hämta hem vinsten.

Sommarpryo

Från vänster: Fanny, Markus, Oskar och Petter.

Under två veckor har sommarpryoungdomar under ledning av Fanny Mattsson skrapat, grundat och målat sargen på hockeybanan. De hann även med att rensa bort gräs från sprickorna i asfalten. Även vid Ersnäs fäbodarna gjorde ungdomarna en insats.

Den sista fredagen bjöd Ersnäs IF och Samfälligheten gruppen på lunch på Måttunds restaurang.

Ersnäs IF

Människor kan indelas i två grupper, en som går före och uträttar något, och en som kommer efter och kritiserar. /Seneca

Midsommarstången ska kläs

Ersnäs och valet - Fyra frågor inför valet den 11 september 2022.

P 1 i Sveriges Radio har en programserie med rubriken "Det nya Norrland". Här uppmärksammas de väldiga satsningar som genomförs i vårt lands norra delar och som är konsekvensen av den omställning världens ekonomier genomför på grund av den globala uppvärmningen. Vårt län befinner sig i ett helt nytt – och för vår utveckling – positivt läge. Detta får konsekvenser på länsnivå, på kommunnivå och det får konsekvenser för vår egen by Ersnäs.

Det är dessa konsekvenser på bynivå som är utgångspunkten för de fyra frågor Ersnäsbladet har valt att ställa inför valet till de elva parti-

er som efter valet 2018 är representerade i vårt kommunfullmäktige. Redaktionen förhoppning är att svaren blir en vägledning för läsarna inför ett av de tre val vi gör den 11 september nämligen valet av vilka som ska företräda oss i kommunfullmäktige.

Ersnäs tillsammans med Alvik bildar ett val-distrikt. Vid valet 2018 låg vårt valdeltagande klart över rikssnittet. Vi får alla se till att det blir likadant denna gång.

Det gläder oss att samtliga elva partier, som idag är representerade i kommunfullmäktige, har besvarat våra fyra frågor.

1. Hur påverkas Ersnäs av nyindustrialiseringen av norra Sverige?

2. I Luleå kommun finns 44 byar där nära 20 procent av kommunens befolkning bor. Vilka är för- och nackdelar med ett bosättningsmönster av detta slag?

3. Finns skolan i Ersnäs kvar år 2032?

4. Under de senaste tio åren har kön till Ersnäs förskola i snitt legat på 20 barn. Vilka åtgärder är Du beredd att vidta för att eliminera denna kö?

Socialdemokraterna - Svar 1.

När Luleå växer är det viktigt att utvecklingen och tillväxten sker i hela kommunen. Det gäller Ersnäs liksom andra byar och på landsbygden. Vi vill att Luleå ska växa lika snabbt på landsbygden som i stan, det har vi beslutat i kommunens översiktsplan. Därför ska vi planera för fler bostäder och för kommunal service även utanför stadsdelarna. Vi ser också att många vill bygga i byarna. I miljö- och byggnadsnämnden har man konstaterat att man tar många beslut om bygglov på landsbygden. Det vittnar om en levande landsbygd och ett stort intresse att bygga och etablera sig i någon av kommunens vackra byar, och det gillar vi socialdemokrater.

Vi vill också att Lulebo ska tillhandahålla hyreslägenheter i hela kommunen, även på landsbygden. Vi vill därför förtydliga i Lulebos ägardirekt att de ska titta på fler möjligheter att bygga i byar och på landsbygden. Kollektivtrafiken till och från byarna är ytterligare en viktig fråga för landsbygdens utveckling som ligger högt på vår agenda. Vi ska ha oada och hållbara kommunikationer i hela kommunen och har därför börjat se över om LLT kan köra i fler delar av kommunen än idag. Det ska vara enkelt att åka kollektivt till arbete, studier och nöjen oavsett var man bor.

Socialdemokraterna - Svar 2.

En levande landsbygd är oerhört viktigt för kommunens attraktion och utveckling. Möjligheten att bosätta sig utanför staden är avgörande såväl för alla människors välbefinnande som för tillväxten i kommunen. Vi ser inga direkta nackdelar med detta bosättningsmönster men ser gärna att andelen som bor utanför staden blir större.

Socialdemokraterna - Svar 3.

Vi utreder område för område utifrån en prioritering som grundar sig i det totala behovet i kommunen. I dag påverkas behovet av en underhållsskuld som vi har i våra fastigheter, men också av var i kommunen vi har en större inflyttning kopplat till Luleå växer. Till exempel är skolorna i centrum fullbelagda. De områden som nu är under utredning är centrum och centrala Bergnäset. Det är i dagsläget inte beslutat när Sörbyarna kommer att utredas. Först då kan vi ge en bild över hur skolstrukturen kommer att se ut i Sörbyarna.

Socialdemokraterna - Svar 4.

När området utreds kommer det även att innefatta förskolan. Kö-situationen i förskolan är alltid sämre under våren och lättar under hösten när 6-åringarna går vidare till skolan. Om vi inte kan erbjuda plats för alla inom upptagningsområdet behöver vi se över situationen och hitta lösningar även om vi inte hunnit påbörja områdesutredningen.

Moderaterna - Svar 1.

Etableringen av flera nya stora verksamheter i och nära Luleå kommer att kräva väldigt många nya bostäder för alla som ska arbeta där. Ersnäs, liksom alla centrumnära byar, är oerhört attraktiva för inflyttning med sina stora ytor, en lugn omgivning och närheten till stadens utbud. En ökad befolkning i byarna kommer naturligtvis också att leda till ett ökat utbud av service, både kommunal och privat. När byar och samhällen växer ökar också underlaget för till exempel kollektivtrafik, handel och annan service.

Moderaterna - Svar 2.

Att en femtedel av kommunens befolkning bor i byarna är egentligen bara en fördel, det innebär att Luleå kan erbjuda flera typer av bostadsmiljöer, allt från centrum med sitt stadsliv till större stadsdelar som till exempel Björkskatan eller Gammelstad och samhällen längre ut som Råneå och Sunderbyn till många mindre byar på landsbygden. Det finns en plats för alla och det är en stor fördel för att kunna locka till oss all den kompetens vi kommer att behöva i framtiden.

Moderaterna - Svar 3.

Absolut! Ersnäs är en relativt stor by som konstant växer och kommer att växa ytterligare i framtiden och därmed ökar underlaget för en skola.

Troligen kommer det att behövas en utbyggd skola eller en helt ny i någon av sörbyarna inom en inte alltför avlägsen framtid.

Moderaterna - Svar 4.

Om behovet av förskola är stort är vi skyldiga att lösa det, antingen genom att starta en kommunal förskola eller utöka befintlig, alternativt att verka för, och hjälpa, en friförskola att etablera sig.

Vänsterpartiet - Svar 1.

Vi kommer att få fler arbetstillfällen och fler invånare i Luleå och i grannkommunerna. Det kan komma att byggas nya bostäder även i byarna inklusive Ersnäs. Underlaget för kollektivtrafik ökar vilket kan innebära fler busslinjer. En framtida norrbottniabana kommer att passera nära Ersnäs och ha en hållplats i Antnäs för pendeltrafik.

Vänsterpartiet - Svar 2.

Det är positivt med en levande landsbygd, det ger möjlighet till bra livskvalitet. När Luleå ökar i befolkning bör ökningen ske balanserat i både byar och centralort. Då får vi underlag för barnomsorg, skolor, äldreomsorg, kollektivtrafik och annan samhällsservice. Samt möjligheter till nya arbetsplatser på landsbygden.

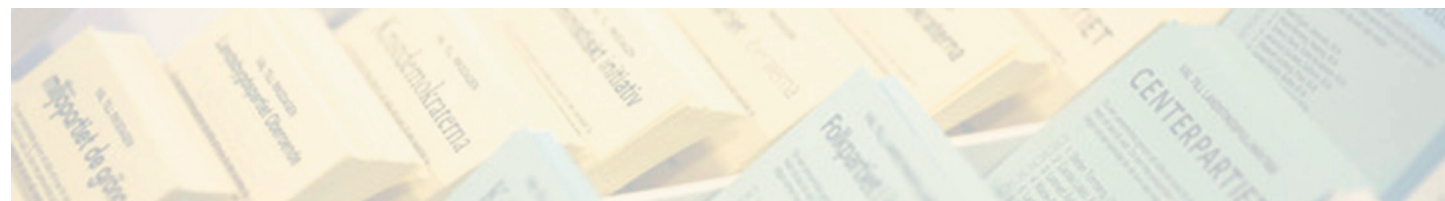
Vänsterpartiet - Svar 3.

Ja. Vänsterpartiet kommer att arbeta för att Ersnässkolan ska vara kvar.

Vänsterpartiet - Svar 4.

När kön är så pass lång och dessutom bestående bör en ny förskoleavdelning inrättas.

Centerpartiet - Svar 1.

En hållbar utveckling för hela Luleå innebär att hela kommunens resurser, både i staden och på landsbygden, tas tillvara för att Luleå ska vara navet i den nya gröna utvecklingen i Norrbotten. Det kommer att bli en inflyttning i hela kommunen, det är mycket positivt för utvecklingen och tillväxten både på landsbygden och i staden. Luleå är en viktig arena i en expansiv region där innovation och kreativitet flödar det kommer att ge möjlighet för många företag inom olika näringar att etablera sig.

Centerpartiet - Svar 2.

Centerpartiet vill att hela kommunen ska utvecklas och blomstra. Vi ser positivt på att vi har många byar och vill möjliggöra för fler medborgare att bo på landsbygden. Det innebär att det måste säkerställas att det finns samhällsservice, infrastruktur, skolor och förskolor på landsbygden. I Luleå ska det vara möjligt att bygga, bo, arbeta och driva företag i hela kommunen. Kommunens attraktionskraft ökar när vi har många valmöjligheter för människor att välja var de vill leva, bo och jobba.

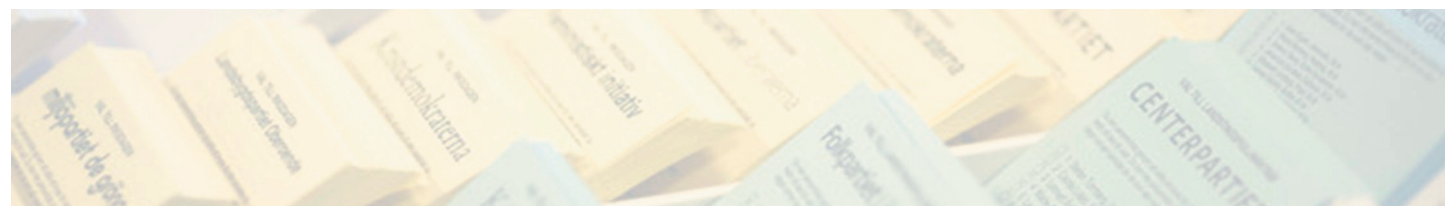

Centerpartiet - Svar 3.

Ja, Ersnässkolan kommer att finnas kvar 2032. Skolor och förskolor fyller en viktig funktion i lokalsamhället. Därför behövs det skolor och förskolor i byar och stadsdelar. Utbildning är en viktig grundsten i vårt demokratiska samhälle och vi behöver en nära skola där varje elev får möjlighet att lyckas utifrån sina förutsättningar. Det ska finnas en skola för alla, det är vår övertygelse.

Centerpartiet - Svar 4.

Förskolan är en viktig samhällsfunktion för att barnfamiljer ska flytta till en växande och utvecklande bygd. Det ska finnas tillräckligt med förskoleplatser för de familjer som eftersöker detta. Barn och föräldrar ska ha nära till sin förskola och det är viktigt att barnen får kamrater från sitt närområde. Med den positiva utvecklingen med fler som kommer att bo i Ersnäs måste det göras minst en förskoleavdelning till för att täcka den efterfrågan som finns idag och för kommande behov.

Sverigedemokraterna - Svar 1.

Den frågan är komplex, där behöver man ta ett helhetsgrepp med att lösa energifrågan först främst. I övrigt så har vi ett 60 punkt program som gynnar just Landsbygden, vi vill utveckla den inte avveckla. Vi ser positivt till att det blir en etablering i framtiden som utvecklar hela Norrland och då även Ersnäs.

Sverigedemokraterna - Svar 2.

Vi ser endast fördelar med att med att bosätta sig i våra vackra byar. Vi har gått till val att sänka drivmedelspriserna 10 kr på Diesel och 6,5 på bensin samt att vi i energifrågan vill öppna upp för Kärnkraft och då speciellt Mindre Reaktorer som SMR. Vi sänker även arbetsgivare avgiften för att underlätta för våra jordbrukare att driva sin verksamhet. Där går vi in och stödjer Lantbruket genom en djurvälståndssättning för svenska mjölkbönder och förbjuder import av produkter som framställs genom att utsätta djur för onödigt lidande. Höja reseavdraget samt stoppa den föreslagna vägsplitageskatterna och höjningen av fordonskatten. Förenkla villkoren att bo och verka genom ett särskilt bostadslån för personer som vill bosätta sig på landsbygden samt stödja hushåll som drabbas av stora kostnader för påtvingad miljöanpassning av vatten och avlopp.

Sverigedemokraterna - Svar 3.

Kort svar Ja, vi vårt parti är för små enheter med förskola och vanlig skola upp till gymnasiet. Vi sänker kostnaderna med arbetsgivare avgifterna och vill även satsa på Kulturen som finns i vår vackra bygd. Vi vill skapa karriärvägar för lärare med lönelöft.

Sverigedemokraterna - Svar 4.

Vi ser med sänkta arbetsgivare avgifterna locka så att privata aktörer kan utveckla sina verksamheter i landsbygden. Bidra med fördelaktiga lån. Vi har också tankar på att främja byggandet av Generationsboende för de allra minsta till de allra äldsta. Ett hus där man blandar in olika åldersgrupper med gemensamma utrymmen tex. matsal eller gymnastiksal, samlingsytor utomhus.

Vi ser också att Sörbyarna ska få ett utomhusbad så stimulerar man fler barnfamiljer att flytta till dessa byar och så Ersnäs med omnejd.

Liberalerna - Svar 1.

Det är svårt att spekulera kring men vi skulle tro att Ersnäs kommer precis som övriga Luleå-Boden att bli ett område som det kommer finnas ett ökat tryck att bo, leva och verka i. Detta kommer medföra att Ersnäs påverkas positivt och troligen kommer kunna växa.

Liberalerna - Svar 2.

Människor ska få kunna bo och leva precis vart dom vill. Politiken ska enligt oss inte bedöma vad som är för eller nackdelar med ett sådant mönster. Kommunen ska agera för att medborgare i hela kommunen har möjlighet att kunna leva och verka med ett basutbud i så stor utsträckning det är möjligt.

Liberalerna - Svar 3.

Det hoppas vi, det är en väldigt fin skola. Liberalerna är Luleås skolparti och vi sätter alltid skolan först, vårt mål är därför att Luleås skolstruktur med byaskolor ska finnas kvar. Vi var mot "framtidens skola" då den varken svarade på utmaningen med lärarbristen eller vad medborgarna önskade med byaskolor. Ska människor kunna bo och verka vart dom vill behöver vi också ha skolor och förskolor där människor bor i så stor uträkning det är möjligt. Verkligheten kan också förändras i ett område såsom t.ex. de stora investeringarna som kommer till Norrbotten som kan medföra att man t.ex. behöver bygga om/nytt eller en till skola för att få plats med dem som väljer att flytta hit.

Liberalerna - Svar 4.

Köerna ska helt enkelt bort, behöver vi bygga mer så ska vi såklart göra det. Ska ett bostadsområde fortsatt vara attraktivt behöver man förskolor. Vi föreslår också en form av "småskoletillägg" genom att förändra resursfördelningen till skolorna så att även mindre skolor och förskolor tas hänsyn till så man kan garantera en kvalitativ undervisning i alla skolor. Det skulle kunna innebära ett förbättrat stöd till mindre nya förskolor (även möjligen Ersnässkolan beroende på elevantal) vilket kan minska köerna. Liberalerna var det enda partiet som inte tyckte att Luleå skulle sluta med våra s.k. "dagmammor" under förra mandatperioden. Vi vill se om det är möjligt att återöppna den funktionen. Det skulle kunna underlätta vid platsbrister i hela kommunen. Dagmammor är ett utmärkt alternativ för en del barn som behöver en liten kontext runt sig.

Sjukvårdspartiet - Svar 1.

Vi i Sjukvårdspartiet tror på en positiv påverkan. Vi är övertygade om att ny-industrialiseringens framför allt positiva effekter kommer att påverka i stort flertalet byar runt Luleå. Effekter såsom fler arbetstillfällen, ökad befolkning, bättre kommunikationer och därmed en ökad kommunal service i form av skolor och välfärdsinrättningar. Även den privata företagsverksamheten kommer i olika former att få en ökad etablering beroende på ovannämnda.

Sjukvårdspartiet - Svar 2.

Förhållandet 80/20 mellan själva staden och närförorter och byarna (landsbygden) är enligt Sjukvårdspartiets mening något som borde åtgärdas. För Luleå kommuns del borde det vara en fördel att bosättningsförhållandet exempelvis istället skulle vara 70/30. Att som nu tränga in 6000 nya bosättare på centrumhalvön i Luleå centrum och de nackdelar detta kommer att medföra är på olika sätt är obegripligt. Vi vill se "Fördel landsbygden" i en särskild utarbetad fördjupad Översiktsplan som enbart koncentrerar sig på landsbygdens alla byar. Denna Översiktsplan skall sedan vara styrande för bosättningsförhållandet 70/30 i Luleå kommun.

Sjukvårdspartiet - Svar 3.

Vi är helt övertygade om att skolan finns kvar 2032 och utökad med ännu fler elever beroende på vad vi anför i de tidigare frågorna ovan.

Sjukvårdspartiet - Svar 4.

Kön borde för länge sedan ha åtgärdats av den styrande majoriteten. Detta genom att bygga ut behovet. Om vi får vara med att bestämma nästa mandatperiod är sådana brister självklara att åtgärda särskilt i en by som Ersnäs som växer befolkningsmässigt mer och mer de senaste åren.

Kristdemokraterna - Svar 1.

Blir den stora gröna industrialiseringen av så kommer vi alla påverkas på ett eller annat sätt. Industrialiseringen kommer innebära att vi behöver få människor att komma hit upp till Norrbotten. Men det räcker inte bara att de kommer hit och jobbar, de ska också vilja leva här. Ersnäs med omnejd kommer med sitt vackra läge med närhet till E4 och en fin skola vara en attraktiv plats där människor känner just att man vill bo och leva. På så sätt kan Ersnäs bli en by dit människor söker sig vilket vi ska se som väldigt positivt.

Kristdemokraterna - Svar 2.

Vi Kristdemokrater har senaste åren framfört att vi ska jobba mot och planera för att 30% av befolkningen ska bo utanför de centrala delarna i Luleå. Vi ser inte fördelen med en för stark centralisering eftersom det då blir att viktiga samhällsfunktioner ifrågasätts om de ska finnas utanför centrum. Vi vet idag att landsbygden är en förutsättning för ett fungerande samhälle och därför ska vi skapa möjlighet till att bo, leva och verka utanför centrala delarna av Luleå. Därför ser vi inte 20/80 som något att eftersträva utan 30/70.

Kristdemokraterna - Svar 3.

För oss Kristdemokrater ser vi det som självklart att skolan i Ersnäs och andra byar finns kvar. Vi är REDO att värna och utveckla skolor på landsbygden som ger närhet och trygghet för föräldrar och barn samt möjlighet till bra arbetsmiljö för lärare.

Kristdemokraterna - Svar 4.

Vi Kristdemokrater jobbar för att underlätta vardagen för våra familjer. Att inte få förskoleplats där man vill ställer till det för föräldrar och barn. Vi Kristdemokrater har familjen och barnen som en prioritet och om vi styr kommer det märkas att förskolan och skolan är områden som kommer prioriteras starkare i kommunen. Att ta bort köer till förskolan i hela kommunen kommer bli ett uppdrag för utbildningsförvaltningen när vi nu byter styre i Luleå. Vi kommer våga bygga för barnomsorg även i byarna och inte bara i centrum.

Miljöpartiet - Svar 1.

Vi vet att det finns en stor entreprenörsanda i Ersnäs och det här är bara början. Den breda omvandling som händer nu kräver att vi alla hjälps åt, vi behöver bostäder och en infrastruktur som snabbt kommer på plats. För en hållbar samhällsomvandling behöver alla arbeta tillsammans med kompetensförsörjning, ökat bostadsbyggande, vi har ett stort behov av inflyttning och kommer att aktivt arbeta för att inte få en situation där vi får arbetskraft som väljer "fly-in-fly-out". Vi vill arbeta tillsammans för en aktiv och attraktiv kommun. Vi kan, vi vill.

Miljöpartiet - Svar 2.

Hela Luleå ska få möjlighet att växa. Fler människor kommer flytta till vår vackra kommun och vi vill göra det lättare att bygga både villor och hyresrätter på landsbygden. Vi vill anställa fler bygglovshandläggare och inspektörer så att den som vill bygga snabbt ska få svar och en trygg och god service. Fler ska också ges möjlighet att åka kollektivt, med tätare och mer prisvärda turer och ett kort som fungerar över hela kommunen, såväl på landsbygden som i tätorten.

Miljöpartiet - Svar 3.

Ja, för oss i Miljöpartiet är det en självklarhet att skolor ska finnas där barn finns, Ersnäs är en aktiv, attraktiv och växande by med flertalet barnfamiljer. Vi är stolta över vår landsbygd.

Miljöpartiet - Svar 4.

Vi vill se en utbyggnad av förskolan så att fler barn får möjligheten att gå i en förskola närmare hemmet. Närhetskiv med god service i hela kommunen är viktigt för oss.

Rättvisepartiet Socialisterna - Svar 1.

Hur Ersnäs, och hela norra Sverige, påverkas hänger på om arbetare och lokalbefolkning organiserar sig och kämpar för en hållbar utveckling. Nu utgår nyindustrialiseringen varken från människors eller miljöns behov utan främst från superrikas vinsthunger. Vissa projekt är raka motsatsen till "gröna". Andra innebär framsteg för hållbarhet/klimat, men är otillräckliga när de inte är del av en demokratiskt förankrad och rättvis omställningsplan - som t.ex. skulle behöva reducera användandet av stål, bygga ut förnybart driven, gratis kollektivtrafik och hållbart jord- och skogsbruk. En rättvis omställning kräver också massiv omfördelning av samhällets resurser för att rusta välfärden, för hållbara jobb och bostäder åt alla. Då skulle byn blomstra med fler bostäder, bättre kommunal service, hållbara transporter. Om inriktningen ohållbar "greenwashing" istället får fortsätta blir den ett tveeggat svärd för Ersnäs (och hela samhället) med industriernas sug efter arbetskraft som kan ge fler jobb, men samtidigt göra det ännu svårare att hitta personal skola, vård osv, dyrare att bo, ökade transporter längs E4:an, hårdare tryck på naturen, kraftigt höjda elpriser, plus allt vad krisande klimat och osäkrad omvärld betyder för hela samhället. Därför kämpar RS för ett systemskifte där behoven styr, inte miljardärerna!

Rättvisepartiet Socialisterna - Svar 2.

Fler borde få chansen att bo, och arbeta, i Luleås byar som är en underskattad tillgång - t ex skulle kommunens och Norrbottens självförsörjningsgrad kunna höjas om fler kunde arbeta med att odla grönsaker, naturnära skogsbruk mm. Infrastruktur som V/A, välfärd som äldreomsorg, skola och förskola, kultur och idrott behövs i hela kommunen och måste få kosta. Därför kämpar RS inte bara emot alla nedskärningar, centralisering och stordrift (som med "Framtidens skola"), utan också för höjda statsbidrag till kommuner och regioner för att matcha behoven.

Rättvisepartiet Socialisterna - Svar 3.

Ja - men det kan krävas kamp för skolan igen! Nytt kommunstyrelse är ingen garanti - oavsett vilka partier som styr efter valet väntar nedskärningar i någon form, så länge kommunerna inte får kraftigt ökade resurser. RS är enda partiet som vägrar acceptera nedskärningspolitiken. Istället samlar vi till protester för mer resurser, och visar att det finns pengar.

Rättvisepartiet Socialisterna - Svar 4.

Förskolan behöver byggas ut! Det hänger ihop med att kämpa för mer personal och bättre arbetsvillkor.

Landsbygdspartiet Oberoende svar 1.

Förmodligen positivt, på grund av att människor som vill och har möjlighet att bygga och bo på landsbygden då skulle kunna göra detta.

Landsbygdspartiet Oberoende svar 2.

LPO anser att den förtätning som nu görs på centrumhalvön i Luleå kommun enbart utgör nackdelar för kommunen. Bygg i stället på landsbygden. En levande landsbygd är en förutsättning för att också centralorten ska kunna existera. Landsbygdspartiet Oberoende:s devis:

Utan landsbygden stannar Sverige.

Landsbygdspartiet Oberoende svar 3.

Det beror till stor del vilket politiskt styre som finns i kommunen. Om "styret" består av partier som vill centralisera det mesta är det väl tveksamt om skolan finns kvar. Därför rösta på ett parti som vill ruralisera istället för att centralisera.

Landsbygdspartiet Oberoende svar 4.

I den mån Landsbygdspartiet Oberoende kan påverka så skall landsbygdsskolorna prioriteras med resurser, ekonomiskt och med personal.

Minnen från evakueringen 1944

EB:s utsända har besökt Else Olsson i hennes nya bostad i Antnäs. Hon har som barn erfarit hur flyktingar från vårt grannland Finland togs emot i vår by.

Else bodde med sin mor och far i Haparanda, där hon gick skolans första och andra klass. Familjen flyttade sedan till Skäret där de bodde i två och hon gick skola i Antnäs. Efter det köpte fadern hus i Ersnäs, där hon gick de sista skolåren. Vid tiden för evakueringen fyllde Else tolv år. Hon minns den tiden mycket väl, och har skrivit om minnena på Ersnäs hemsida (under rubriken Historia på menylisten till vänster på hemsidan).

Hon minns hur hon en dag i slutet av september 1944 kom hem från skolan och hennes mor berättade att finsktalande tolk behövdes till församlingshemmet Betel. Där fanns evakuerade människor från Finland. Else och hennes föräldrar talade finska och hade en viktig roll som tolkar mellan byborna och de nyanlända finländarna.

Else var förfärad över att se de förtvivlade människor som hon mötte, och som hastigt hade fått lämna sina hem och den tillvaro som de hade byggt upp. Med tanke på att tyskarna lämnade norra Finland i brinnande ruiner behövs inte mycket fantasi för att föreställa sig det fasansfulla som utspelade sig i vårt grannland.

Else berättar att hon i sitt tolkuppdrag som tolvåring ombads att följa en kvinna med magont till läkare i Antnäs, och att det visade sig att kvinnan hade en magåkomma och dessutom väntade barn. Hon berättar även om en finsk äldre kvinna som hade med sig koppingsutrustning i bagaget, och att kvinnan som "koppare" gav många i bygden behandling genom denna metod.

De evakuerade kom från Ranua, drygt 28 mil från Ersnäs. De hade flytt till fots mot en okänd framtid med sina kor och hästar. När de nådde Haparanda blev det aktuellt att åka tåg till Gammelstad. Där möttes de upp av

folk från olika lulebyar, dit de eskorterades av bybor.

Olle Olsson, som så småningom blev Elses make, deltog i den grupp som till fots eskorterade de evakuerade med sina kreatur till Ersnäs. Olle var då 14 år och har berättat att många var genomtrötta när de äntligen nådde byn. Betel var samlingsplats, och de nykomna inkvarterades i bagarstugor och torp. Korna bereddes under vintern plats i ladugårdar i byn. Finländarna anlände hösten 1944 och återvände till hemlandet sommaren därpå. Många av dem mötte en nedbränd hemby, och mödorna med att återuppbygga tillvaron startade.

Elses berättelse visar på vikten av solidaritet då krigiska krafter slår människors trygga tillvaro i spillror och de tvingas att fly för sina liv. Ofrånkomligt går tankarna till det ukrainska folket som kämpar mot en aggressiv anfallsmakt.

Ingerd Skoglund Öhman

Kort info om krigstiden i Finland

Sovjetunionen angrep Finland den 30 november 1939, vilket var starten till vinterkriget. Finland tvingades efter krigsförlusten överlämna stora landområden till Sovjetunionen. I juni 1941 startade fortsättningskriget där Finland på tyskarnas sida stred mot Sovjetunionen i syfte att återta de förlorade områdena. Nazityskland förlorade kriget mot Sovjetunionen och Finland lyckades bevara sin självständighet genom att lämna alliansen 1944. Tyskarna tillämpade "den brända jordens taktik" och lämnade norra Finland i ruiner. I september 1944 slöts en överenskommelse mellan Finland och Sverige om att vårt land skulle ta emot 100 000 flyktingar. Sammanlagt evakuerades 103 885 personer och 51 000 husdjur från norra Finland. Av dem kom 56 417 personer och 18 000 husdjur till Sverige och resten till

Kvinnor som transporterar kor till Sverige mellan Torneå och Haparanda den 19 september 1944 under evakueringen av norra Finland. Foto: SA.kuva/Finska Försvarsmaktens bildarkiv.

norra och mellersta Österbotten. Många familjer splittrades och 70 000 barn hamnade hos fosterfamiljer i hela Sverige. Av dem blev 10 000 kvar permanent i Sverige, medan övriga reste tillbaka till Finland. Många tragedier utspe-

lades när barn som hade glömt sitt modersmål och sina föräldrar åkte hem till ett land där de inte förstod språket. Detsamma gällde finska familjer som inte återsåg sina evakuerade barn som blev kvar i Sverige.

Datakällor:

<https://svenska.yle.fi/a/7-889209>

<https://historia.nu/militarhistoriepodden/fortsattningskriget-den-finska-alliansen-med-nazityskland/>

En vandring längs Lillkvarnbäcken

Kartnamn kan berätta. I de två föregående numren av EB skrev jag om Tranmyran och om Maran. Den här gången uppmärksammar jag ett vattendrag.

För ett antal år sedan läste jag en skildring om floden Donau från dess källor i Schwarzwald till utloppet i Svarta Havet. Dagens skildring bygger på samma idé men föremålet är i motsatta änden av storleksskalan: Lillkvarnbäcken. Jag googlar på Lillkvarnbäcken och får upp tolv träffar.

En av dessa träffar handlar om den bäck vi möter då vi går Hembergsleden.

Lillkvarnbäcken är 5-6 km lång från källa till utlopp. Den är aldrig torr. Bäckens avvattnar ett stort myrområde som är ett säkert vattenmagasin. Den säkra vattentillgången förstärks av att den från allra första början är en kalkkälla som inte sinar. Därifrån ger bäcken sig av i sydöstlig riktning för att efter en vid sväng ge sig av rakt norrut till den väntande Ersnäs-

fjärden i närheten av Fågeltornet. Färden över myrarna sker inte hela tiden i ett tydligt vattendrag. Men då omgivningen blir fastare samlas bäcken till porlande flöden.

De som vandrar sexkilometersvarianter av Hembergsleden, är bekant med Lillkvarnbäcken. Efter en lång stigning är vandrarna uppe i det myrområde där Lillkvarnbäcken har sitt

Forts på nästa sida

ursprung. Leden korsar bäcken på två ställen. Mellan dessa båda punkter finns en plats med en bänk för vila som naturligtvis har fått namnet Bäckbänken. Där slår sig vandraren ner, lyssnar till det svaga men tydliga ljudet från det flödande vattnet, låter tankarna vandra från det lilla till det stora och – om dagen är het – tar av sig kläderna för ett litet dopp i den fördjupning av bäcken som finns just här.

En dag i juli för några år sedan följer jag hela bäckens färd ner till fjärden. Den dagen var slutet på en värmebölja. Stilla flugsurr, en och annan broms, mygg bekämpas med becksolja. Fåglar, vars namn jag inte känner, flyger upp. Midsommarblommor, starrgräs, lövträd. Fläckigt nyckelblomster. Hög tall med svedd stam. Blixtnedslag? Verkar nygjort. Bäckens bildar i sitt övre lopp - efter ha samlat sig efter passagen av myrar - här och var en inte helt lättillgänglig ravin. Finns det i färdens början upptrampade stigar, är det älgar som svarar för det vägbygget. Älgspillning avslöjar byggaren. Men oförmodat syns också människospår: fågelholkar och foder-

bord i myrområdets östra del. Och en kvarglömnd plasthink.

Den sista tredjedelen av sitt lopp flyter Lillkvarnbäcken genom jordbruksbygd. Men redan innan landskapet öppnar sig, stöter jag på förklaringen till bäckens namn: resterna av en kvarndamm (se bilden).

Den är belägen i en djup ravin som gjorde det möjligt att samla en betydande mängd vatten för dammen. Kartan visar att helt i närheten av denna kvarnplats ligger en fastighet med namnet Bäckens. Ersnäsbon Hardy Beckenäs har band till denna plats och kan ge mig svar på mina frågor.

Här lät byns jordbrukare mala sin skörd av spannmål som på våra breddgrader handlade om korn. Denna vattendrivna kvarn var i bruk in

på 1920-talet. Någon gång under 1960-talet brast dammen sannolikt i samband med ett kraftigt skyfall. Kvarnanläggningen blev en ruin. De imponerande stenblocken kommer säkerligen att bli kvar i sitt nuvarande läge och fungera som ett minnesmärke över den ekonomi som tidigare var grunden för vår bys existens nämligen jordbruket.

Vattnets kretsgång är evigt: avdunstning, nederbörd, flöde till hav och sjö. Lillkvarnbäcken kommer att existera så länge som vår planet finns.

Sven Persson

“Våra historieböcker är präglade av berättelser om krig och länders strider om herravälde. Vi kan inte fortsätta på det viset. De faror som nu hotar jorden är globala och kan endast bemötas om länder begraver sina meningsskiljaktigheter och handlar samfällt över hela världen.”

David Attenborough

Kajan, en av byns invandrare

Det kan ha varit i början på 1960-talet som kajor byggde bo i en ventil på Klubbvägen 151. Det är mig veterligt den första gång som kajen häckade här i byn. Idag är den väldigt vanlig i Ersnäs och i grannbyarna – särskilt i Alvik där grisfarmen är som en magnet för många fåglar.

Somliga fåglar har av allt att döma en benägenhet att dra sig allt längre mot norr. Vi har under de senaste årtiondena sett hur pilfink, blåmes, grönfink och andra har ökat i antal. Och stenknäck, steglits, och nötväcka följer efter. Storspoven som är en karaktärsfågel, inte minst här i byn, nådde hit upp först på 1890-talet.

Kajan är en kråkfågel, tydligt mindre än kråkan och med snabb energisk flykt. Råkan, som också är en kråkfågel, är litet större än kajen och också den observeras ganska ofta här uppe, men är inte alls lika vanlig som kajen. Råkan är svart, har kraftig grå näbb och toppigt huvud. Kajan är också i stort sett svart men är grå på nacken. Namnet är onomatopoetiskt, d.v.s. ljudhärmande. Kia, kia, kia ropar den när den pilar förbi i god fart och då hör man vem som är i farten.

Man ser här och där två kajor sitta på en skorsten. De häckar gärna i skorstenar, men det går också bra i stör-

re holkar. Söderut häckar den även i ihåliga träd men här uppe finns det inte så många träd som räcker till för kajor. Hemma hos oss har den häckat i en holk ett par år och den häckar i samma holk även i år. Holken satt uppe några år innan kajen flyttade in. Jag hade upptäckt att kajen gärna satt och åt på fläksvålarna som jag hade satt ut åt småfåglarna. Därför fäste jag en svål nära holken och kanske var det den som till sist gjorde att kajen tog holken i besittning. Och nu i år tycks ännu fler kajor söka sig till mina holkar, bland annat till två som kniporna brukar häcka i. I en av dem bodde pärluggla men bara en säsong. Och för något år sedan satte jag upp en holk åt en skogsduva som hördes i grannskapet och nu i år har kajen anammat den också. Så nu har jag fyra häckningar hemikring.

Kajan bygger sitt bo av kvistar och strån och fodrar det med ull, hår och fjädrar. Den lägger fyra till sex ägg, någon gång upp till åtta. De är blekt grönblå med en del fläckar som är

samlade i grovändan.

Kajorna uppträder ofta i par och sitter då bara ett par decimeter från varandra. Men om de uppträder i kolonier har de en strikt rangordning. Den som är högsta hönset uppträder ilsket mot dem som är närmast under i rangordning. Men mot dem som är längre ner på rangskalan visar den inte den minsta aggressivitet. Socialt högtstående kajor är mycket godmodiga mot mycket lågtstående. Och sedan rangordningen är fastställd ändras den inte utan vidare. Men det kan hända att den som är högst i rang fattar tycke för en som står lågt i rang och det blir en parbildning. Snabbt tillägnar sig den som förut stod lågt tvivelaktiga fasoner och börjar bete sig illa mot dem som nu har hamnat under i rang. Man ska inte "förmänskliga" fåglars beteende, men det är inte utan att det verkar bekant...

Kajan är en väl utforskad fågel. Konrad Lorenz, som fick nobelpriset i fysiologi och medicin, har skrivit en trevlig liten bok som ger oss fina inblickar i kajans liv. Den heter I samspråk med djuren och finns fortfarande på biblioteket. Den skrevs 1949 och 1973 fick han nobelpriset!

Leif Lundström

Inflyttade till Ersnäs

Familjen Lindberg har bott på Ersnäskammen 56 sedan månadsskiftet oktober/november 2021 och trivs bra i Ersnäs. Lisa och Fredric heter föräldrarna. Döttrarna Otilia (fyra år i september) och Lilly som fyllde två år i maj har gått på Antnäs förskola, och ser fram emot att få börja på byns egen förskola i september. Familjen har tidigare bott på Skurholmen. Fredric arbetar som IT-konsult för företaget Mirror, och Lisa är ST-läkare vid Sunderby sjukhus och utbildar sig till kirurg. Familjen uppskattar närheten till naturen och dess möjligheter.

Jenny Sundvall flyttade tillsammans med hund och katt in på Klubbvägen 25 lagom till Valborg. Hon är upp-
vuxen i byn och kommer närmast från Rosvik. Jenny jobbar som kock på förskolan i Antnäs.

Evelina Eriksson och Ronny Pedersen har tillsammans med katterna Stina och Sune flyttat in på Ersnäsholmen 1 den 27 maj. De har tidigare haft ett stort hus (Gamla skolan) i Töre, sökte sig mot Luleå och fann huset på "Holmen". Evelina är Umejäntan som blev norrbottning, och Ronny med ursprung i Stockholm har varit Törebo i 15 år. Evelina är säljare/speditör på Kalasmat i Bergnässet, men börjar i september att studera på HR-programmet vid Umeå universitet. Ronny är servicechef vid Granitor, som bland annat arbetar med traverser och portar till LKAB.

Ersnäsbladets och byaföreningens utsända hälsar familjerna varmt välkomna till byn och dess föreningsliv och aktivitetsmöjligheter.

De nyinflyttade välkomnas med en gåva i form av en reflexväst. Den kan vara värdefull vid promenader i vintermörkret.

Fältnätsarbetare i trakten

Vår by har haft besök av två ekologer från SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. Ekologerna inventerar havsstränder kring Bottenviken, och kollar då bland annat växtarter, lavar och mossor. De utgår från GPS-punkter vid vattenkanter, och SLU återkommer om fem år för att se hur förhållandena har ändrats. Arbetet är beställt av Naturvårdsverket och ingår i Natura 2000. Totalt 15 fältnätsarbetare är ute i vårt land och undersöker lövskogar och gräsmarker, havsstränder och kalfjäll. Datan som samlas in används bland annat för uppföljning av miljömålen på nationell nivå. Målen är riktmärken för SLU:s miljöarbete i strävan för en hållbar utveckling och Agenda 2030.

Tyvärr har fältnätsarbetarna funnit en betydande mängd plast, såväl större och mindre bitar, även kring våra vatten i norr.

På bilden ses ekologerna Anne van Woerkom och Estelle Denamur. Anne har sitt ursprung i Nederländerna och Estelle i Belgien.

På Ersnäs hemsida finns ett informationsblad från SLU. Länken till bladet finns nere till vänster direkt på förstasidan:

www.ersnas.se

Bilden tagen på Torget mot Torpets vägg

Pessimisten: Värre än så här kan det inte bli!
Optimisten: Jodå! Vänta bara!

Ersnäsbladets manus- och utgivningsdagar finns i Redaktionsrutan

www.ersnas.se